

Mehiški generalski pučisti v kritičnem momentu

Dve zvezni armadi navalili na Torreon, središče revolte na severu: Tepeni general Jezus Marija Aguirre prosil za mir. Ljudstvo se ne zmeni dosti za "revolucijo." Obupni apeli na verske predsodke so se izjavili.

Mexico City, 11. marca. — Vojni urad poroča, da se glavna federalna armada danes bliža Torreonu, kjer je vodja vojaških pučistov, general Escobar, zbral vse vstalske sile, kar jih je mogel dobiti, za odločilno bitko — ako sploh pride do kakšne večje bitke. Ako Escobar uvidi, da ni kos zvezni armadi, najbrž pusti Torreon za seboj in jo odkuri na skrajni sever.

Glavna armada šteje 18.000 mož. Calles, vojni tajnik, ki daje direktive armadi, je ostal v svojem vlakcu in Irapuatu. Bojna fronta zveznih čet se razteza čez 75 milj teritorija. Medtem pa prodira druga zvezna armada pod vodstvom generala Almazana iz Montereja proti Torreonu, kjer se snide z glavno armado.

Mnenje o moči vstalskih čet je v konfliktu. Vladni viri so zagotavljali, da Escobar nima več kot 6000 mož, toda vstajni pravijo, da je 10.000 mož v Torreonu in število stalno narašča.

Mexico City, 11. marca. — Uporni general Jezus Maria Aguirre, ki je začel vstaje v Vera Cruzu in končal s tragičnim porazom, je v nedeljo apeliral na vlado, da je pripravljen pogajati se za mir. Aguirre se nahaja na istem Tehuantepec. Predsednik Gil je naznanil, da ne bo nobene pogajanja. General se mora brezopornost podati in potem lahko apelira za milost, če hoče.

Včeraj je bilo suspendiranih 54 kongresnikov, ko se je odkrilo, da so v zvezi z revolto. Prizadeti poslanci so iz Sonore in drugih severnih držav. Med temi sta tudi bivša obregonista in agrarna voditelja Aurelio Manrique in Soto Y. Gama.

Monterey, Mehika, 11. marca. — Ameriški častniki, ki razkropljeni po raznih "frontah," opazujejo mehiško revolto, ne morejo najti pri mehiškem ljudstvu nobenega navdušenja za "revolucijo." Pozivi rebelnih generalov in političnih voditeljev, da "delavci in kmetje vržejo orožje iz rok in primejo za puško," so tokrat naleteli na gluha ušesa. Ljudstvo je deloma z vlado, deloma pa čisto antipatično, oziroma mu je vseeno, kdo zmaga v tej vstaji.

"To je zadeva generalov, ki jo naj sami poravnajo, quien sabe!" je splošno mnenje delavcev in peonov.

Neki poročevalec opisuje prizor z ulic v Monterreyu, ko so federalci izgnali vstaje po kratkem, toda ostrem boju. Ko so se vojaki streljali med seboj, so civilisti gledali iz hiš in iz ozulov. Bojevnikni so se pomaknili v druge ulice in ostali so le mirni in ranjeni. Tedaj je prišla skupina peonov in začela pleniti mirne in ranjene — obratni jim žepe — federalci in vstajne enako. Federalci so se obrnili in videč, kaj se godi, so namerili puške na plenilce ter ubili tri.

Taka je danes "revolucija" v Mehiki. Zanimivo je tudi to, ker ni nobene razlike v uniformi med federalci in rebeli. Vsi so enako oblačeni — in ne veš, kdo je kdo. Zato pa ljudje najraje molče in gledajo, kakor da je kak cirkus.

Apeli rebelnih generalov na katoliške vernike v tem kraju so bili popolnoma brez uspeha. Ni hče ni šel v past.

Naval na novo ječo v Chicagu. Chicago. — V nedeljo popoldne je 10.000 oseb navalilo v poslopje nove okrajne ječe, da si ogledajo prostore. Bil je zadnji dan javne inspekcije in naval radovednežev je bil tako ogromen, da so ženske kar cvilele v silni gneči ob vhodu. Tisoči niso sploh mogli blizu.

Mussolini ponosen, ker je pofaštilil cerkev

Pohvalil se je na javnem shodu v nedeljo.

Rim, 11. marca. — Mussolini je včeraj popoldne z velikimi ceremonijami v gledališču kraljeve opere v Rimu predstavil fašističnemu občinstvu 400 kandidatov za prihodnjo zbornico, ki bodo izvoljeni pri referendumu 24. marca. Izvoljeni bodo vsi, ker protikandidatov sploh ni. Mussolini je dejal, da "prvič" v moderni državi bodo volilci glasovali za idejo in ne za osebe, kajti osebe same ne štejejo nič.

Obenem je Mussolini omenil vatikanski pakt rekoč, da pri spravi s cerkvijo "ni nihče zmagal in nihče pogorel." Obe strani sta zadovoljni, kajti "papež je priznal italijansko kraljevino in kraljevina je priznala papeža in njegovo cerkev" — in to je čisto naturno v Italiji, ki je katoliška in fašistična.

Penzijent zakon Minnesote ni vzorna postava

Odličitev je prepovedana okrajem.

St. Paul, Minn. — Državna zakonodaja je ravnokar sprejela zakon za vpokojenje starih in onemoglih. Ta postava ni prav noben vzor ali ideal penzijske postave, kot jo zahteva organizirano delavstvo, ampak je ravnokar postava, ki jo Wisconsin dovoljuje volilecem vsakega okraja, da odločijo, ako pojdejo starejši, moški in ženske — katerih moč je bila izprešana v teku let pri trdem ročnem ali umskem delu, in prejemajo največ dolar na dan pokojnine, ko so dosegli starost sedemdeset let. Taka postava ni niti dober začetek in priporočljiv drugim državam. Taka postava je polovičarska spaka, ki ni ne miš ne tič, vseeno pa nosi ime zakon za penzioniranje starih in onemoglih.

In ko so volilci odločili v okraju, da starejši, katerih moč so bile v teku let tako izprešane, da ni ostalo nič od njih, tedaj šele okrajna sodišča odločijo, koliko podpore na dan bodo prejeli ti starejši. Zakon je pravi, da ne sme biti več ko dolar na dan.

Lindbergh pilotira pošto čez rebelno Mehiko.

Mexico City, 11. marca. — Charles A. Lindbergh je v teku notranje krize v Mehiki, ko je pošta zveza zelo neredna vsled revolte, odprl zračno pošto z Združenimi državami. V soboto je pilotiral letalo s pošto iz Mexico Cityja v Brownsville, Tex. in včeraj se je od tam vrnil z ameriško pošto in osmimi potniki brez vsake nevarnosti.

Avtomobilska nesreča.

Bay City, Mich., 11. marca. — Dva potnika sta bila včeraj ubita, devet drugih pa je dobilo težke poškodbe, ko je bus, ki je vozil proti Detroitu, zadel ob telegrafski drog in se zvrnil v jarek.

Pet oseb utonilo.

Aberdeen, Wash., 11. marca. — Pet oseb je včeraj utonilo, ko je avto, v katerem so se vozili, podrl lesen ogražjo na Wlaskasha mostu in padel v reko.

Petnajst minut za obed v Fordovi tovarni

Delavci pogoltnejo svoje borbne kosilce.

Detroit, Mich. — Samo petnajst minut je v Fordovi tovarni za obed. To je edini čas, ko se v tovarni ustavi v času osem ur gonilna sila. Ta velika množica delavcev ne more v petnajst minutah iz tovarne in obedovati in priti ob pravem času zopet nazaj na delo. Ako bi delavci imeli pol ure časa za obed, bi to pomenilo, da bi konvejer lezel počasneje. Zaradi tega ostane vsak delavec pri svojem stroju, se vsede na tla, ali kar stoji pogoltne svoje borbne kosilce, ki ga je prinesel s seboj. V Fordovi tovarni ni sedežev.

V petnajst minutah nimajo delavci tudi časa se razgovarjati o uniji. Tiholazci in vohuni stoji povsod in prisluškujejo, o čem se delavci pogovarjajo. Delavci, ki prične govoriti o organizaciji avtnih delavcev, riskira svoje delo.

Kadar parna piščal zatuli delopust, takrat delavci hite k vozovom ulične železnice. Mnogi prebivajo daleč proč od tovarne. Vsem se mudi, da se hitro odpeljejo domov in pridejo domov, kajti trudni so.

Tako potekajo dnevi avtnim delavcem v tovarni. Od doma na delo in iz tovarne hitro domov. V tovarni nimajo časa misliti na drugo kot na delo. Človek postane stroj in sicer tako top, da nima druge želje kot počivati po trdem in trudnem delu. Taka je industrijska civilizacija, ki jo je dal človeštvu kapitalizem.

Fordovi delavci v Kanadi se upri

Delovodje je prešinil strah in so storili obljube.

Alkerville, Ont. — V Fordovih tovarnah so priganjali k delu in uvajali čezurno delo, dokler ni struna na loku počila. Nepričakovano je zastavkalo nekaj stotin delavcev in brez strahu povedalo delovodjem, da so zastavkali zaradi naraščajočega priganjanja k delu in vsiljevanja čezurnega dela. Beseda je šla od ust do ust v tovarni in kmalu je počivalo vse delo v nji. Zdaj je predelavce obšel strah in pričeli so sladko govoriti delavcem in se pogajati z njimi. Obljubili so, da jih ne bodo več priganjali, pa tudi čezurno delo se odpravi.

Delavci so se nato vrnili na delo. Koliko so vredne obljube delovodj, pokaže se bližnja bodočnost.

Protifašistični nemiri v Berlinu.

Berlin, 11. marca. — Včeraj so bile velike demonstracije v Berlinu proti fašizmu. Bil je spet spopad s policijo, ki je udarila z batoni po demonstrantih in aretirala 22 oseb, med temi tudi komunističnega voditelja Maxa Hoelza. Na protifašističnem shodu so govorili tudi francoski pisatelj Barbusse, John Dos Passos iz Amerike, ogrski grof Mihael Karolyi in bivši albanski premijer, škof Noli.

250.000 vojakov v boju z vodo v Čehoslovakijski.

Praga, 11. marca. — Čehoslovakijska je mobilizirala četrto milijona vojakov za gradnjo nasipov ob Donavi in drugih rekah, ki ogrožajo cele pokrajine s poplavi med naglo se talečim snegom in ledom. Dojge vrste motornih trukov s platinami in vrečami peska se pomikajo proti Donavi.

Amanullah prodira proti Kabulu.

London, 11. marca. — Brzjavka iz Lahora, Indija, sporoča, da je strmoglavljen afganstanški kralj Amanullah začel prodirati na čelu svoje armade iz Kandaharja proti glavnemu mestu Kabulu.

TORIJ V SKRBEH RADI DELAVSKIM ZMAG

V štirih nadomestnih volitvah po Novem letu je zmagala delavska stranka.

London, Anglija. — "Kaj bo, kaj bo," vprašujejo toriji, "ako pojde tako naprej?" Pri štirih nadomestnih volitvah po Novem letu je zmagala delavska stranka. To dejstvo navdaja torije s strahom, ker menijo, da prihaja ura, ko prejmejo svoje plačilo od angleškega ljudstva.

V volilnem okraju North Midlothian so bili štirje kandidati. Preje je volilce tega volilnega kraja zastopal torij v parlamentu. Pri nadomestnih volitvah je kandidat delavske stranke zmagal s 932 glasovi večine. Pri zadnjih volitvah v volilnem okraju South Battersea v Londonu je dobil nazadnjaški kandidat 5.217 glasov večine. Pri nadomestnih volitvah v tem volilnem okraju se je pa nazadnjaška večina izpremenila v manjšino in kandidat delavske stranke je dobil 1576 glasov večine. Kandidat liberalne stranke ni prejel niti ene osminke oddanih glasov in tako je izgubil svoj volilni zaloz \$750.

Pri nadomestnih volitvah v volilnem okraju Bishop Auckland je zmagala kandidatka delavske stranke mrs. Hugh Dalton. Prejela je 7.072 glasov. Kandidat torijev je ostal na tretjem mestu. Bil je bo med delavsko in liberalno stranko in delavska stranka je prejela 2.290 glasov večine.

Druge nadomestne volitve so se vršile v volilnem okraju Wansbeck. Kandidat stranke je prejel 10.786 glasov. Od zadnjih splošnih volitev poslancev v britanski parlament je bilo 58 nadomestnih volitev. Toriji so priborili ali obdržali 29 sedežev. Delavska stranka eden in dvajset in liberalna pa osem. Ampak delavska stranka je iztrgala deset sedežev torijem in dva liberalcem. Liberalci so iztrgali štiri sedeže konservativcem in enega delavcem, konservativci so pa vzeli liberalcem en sedež.

Nadomestne volitve se imajo vršiti tudi v volilnem okraju North Lanark. Tu bo kandidiral kot kandidatka delavske stranke hči nekoga rudarja, ki je dovrčila univerzo; v volilnem okraju Holland, kjer so delavci pri zadnjih splošnih volitvah izgubili bitko in v volilnem okraju Bath, ki je trdnjava torijev.

Nadomestne volitve so navadno slaba mera za splošne volitve, posebno letos, ko se je število volilcev povečalo za nekaj milijonov. Ampak toriji se vseeno boje in vprašujejo, kaj jim priinesejo splošne volitve.

Toriji postajajo nervozni in urednik nekoga torijskega lista je izjavil, da je mogoče, da nobena izmed treh strank ne bo imela večine, da bo lahko delala.

Dekle grozilo policajem iz zabave.

Harrisburg, Pa. — Miss Mary Horvat, ki je bila zadnje dni aretirana na obtožbo, da je pisala grozilo pismo policiji, je priznala krivdo. Obenem je izpovedala, da je pisala pismo samo zato, da bo imela "malo zabave".

17.806 imigrantov v januarju.

Washington, D. C. — V januarju tega leta se je naselilo 17.806 imencev v Združenih državah. Iz Nemčije je prišlo 3515, drugi pa večinoma iz Anglije, Danske, Norveške in Švedske. Istočasno je 28.808 Američanov odpotovalo v tuje dežele.

Potres v Novi Zelandiji.

London, 11. marca. — Iz Aucklanda poroča, da je včeraj močan potres zibal Novi Zelandijo. Podrobnosti še niso znane, toda grozna škoda je vsekakor velika.

Roparji odnesli blagajno.

New York, City. — Neznani roparji so v nedeljo zvečer vili v neko trgovino na 5. ulici, kjer so ukradli železno blagajno, v kateri je bilo nad dvajset tisoč dolarjev.

Litografi sirome za izobrazbo članov

Izobrazba je dvojna: gospodarsko-politična in strokovna.

New York, N. Y. — Organizacija litografskih delavcev verjame, da si delavci izboljšajo svoj položaj, ako so izobraženi: razumejo gospodarsko politična vprašanja in svojo stroko, v kateri delajo. Zato organizacija skrbi, da se njeni člani izobrazijo gospodarsko-politično in strokovno. Za gospodarsko-politično izobrazbo vzdržuje organizacija stike z Brookwoodovim delavskim učiliščem. Za strokovni poduk, pri katerem se litografski delavci uče litografske tehnike, ima svoj izobraževalni odsek. Ta odsek podučuje pet in sedemdeset mladih delavcev vse finese litografije skozi štiri leta, ko se uče za litografe.

Justus Ebert, urednik strokovnega glasila "Lithographers Journal," meni, da sta oba poduk izredno važna, ako unija litografskih delavcev želi obdržati svoje pridobitve tudi v bodočnosti.

Tom Tippet, zastopnik Brookwoodovega delavskega učilišča, pride predavati po seji litografske unije. Ko je seja končana, prične predavanje. Pri zadnjem predavanju je govoril o predmetu: Delavci in premogovna industrija.

To pokaže, kako vodstvo delavske strokovne organizacije razume, kakšna izobrazba je potrebna, da ni organizacija nekega dne razbita, ker ne razume duha časa, njeni člani pa ne vedo, zakaj se organizirajo v delavskih strokovnih organizacijah.

TRI BANKE BANKROTIRALE V FLORIDSKEM MESTU.

To ni nič izrednega.

Wachula, Fla. — Tri banke so bankrotirale v teku zadnjega tedna v tem malem mestu. To ni nič čudnega, kajti Florida je država, ki jo oglašajo na vseh koncih in krajih kot slinko letovišče, v katerem se zbirajo bogati postopači, ki ne vedo, kako bi preživeli dan, da jim mine. Ampak čudno je, da v dnevnikih ni bilo vrstice o teh bankrotih. Stanovanci, ki ne pripadajo med spekulante, vprašujejo, ako bančni bankroti živijo posebno zaščito dnevnikov.

Sovjeti opozarjajo na ameriško-angleško vojno.

Leninград, 11. marca. — Vojni komisar Vorosilov je včeraj na tujaknjah konferenci komunistične stranke rekel, da je vojna med Združenimi državami in Veliko Britanijo skoro neizogibna. Amerika in Anglija sta danes dve največji in najmočnejši kapitalistični vlesili, ki vodita med seboj ekonomsko in politično vojno, ta pa sigurno vodi v oborožen konflikt, je dejal Vorosilov.

Pijana zdravnik operirala dečka.

Johnston City, Tenn. — Tukaj sta bila aretirana dva zdravnika — Dr. Murrel Pinaon in dr. W. H. Longmire — na obtožbo, da sta bila pijana kot kanona, ko sta operirala 12-letnega dečka na vnetem slepiču. Deček je med operacijo umrl.

Navali suhaških agentov.

Ottawa, Ill., 11. marca. — Prohibicijski agentje iz Chicaga so včeraj navalili v več prostorov, kjer so se točile opojne pižave in zaplenili veliko množino anganja in alkohola. Petnajst oseb, med njimi dve ženaki, je bilo aretiranih radi kršitve prohibicije.

BREZPOSELNOST V DRŽAVI MASSACHUSETTS

Delavci zahtevajo zavarovanje proti brezposelnosti in javna dela.

Boston, Mass. — Zastopniki delavcev iz vseh industrijskih središč v državi Massachusetts so se napram senatorju Kincaldu iz Quincyja izrekli, da mora biti prihodnji korak v socialni zakonodaji zavarovanje proti brezposelnosti, ako država ne prične graditi javnih zgradb, cest, poslopij itd., da se zniža število brezposelnih delavcev v industriji.

Zastopniki iz mest Fali River, New Bedford, Lynn, Winchester, Worcester in Chicopee so poročali o silni bedi, ki se širi po teh mestih, ker delavci nimajo dela. Brezposelni delavci hodijo od tovarne do tovarne in ponujajo svojo delovno moč na prodaj za vsako ceno. Siromaki so lačni in gladni so njih otroci in žene. Občine pomagajo, toda teh veliki bedi niso niti od daleč kos. Na obratno pa tekstilni tovarnarji žive v razkošju in izobilju in študirajo, kako bi izmislili še bolj priganjalne metode v tovarnah in znižali onim mezd, ki se delajo. Taka tužna slika je po vsej državi, kjer je industrija osredotočena. Pri vsakih tovarniških vratih se drenja skupina brezposelnih delavcev v nadi, da dobe delo.

Stavka radi vina dobljena

"Če ne bo vina, ne bo dela."

Bloomington, Tex. — V ta pristan je priplul italijanski parnik Monreale. Carinske oblasti so seveda zapечатile shrambo, v kateri je bilo vino, kajti v Ameriki je uvedena prohibicija. Mornarji na tem parniku so se udinjali pod pogojem, da bodo imeli pri vsakem obedu vino.

Ko je minila večerja, je bilo porabljeno vino, ki je bilo določeno kot odmerek za mornarje, ostalo vino je pa bilo zapечатeno. Nato so mornarji oddali svoj ultimatum: "Če ne bo vina, ne bo dela."

Kapitan je z veliko teškočo našel carinskega uradnika in mu razstolmačil položaj. Nekaj ur kasneje so odvezli pečet z vina in mornarji so bili zadovoljni.

Prohibicija v Floridi.

Miami Beach, Fla. — V tej državi obstoja čudna situacija: politično je suha, dočim je drugače mokra kot le malokatera druga država. Nihče ne more biti izvoljen v katerikoli politični urad, ako ne prisega na prohibicijo, akoprav je v privatnem življenju ljubitelj opojnih pižav, katerih je v izobilju in se dobe povsod. Dovažajo jih iz raznih krajev; dobi se žganje, šampanjec in pivo, ki prihaja iz Kube in drugih krajev. Prohibicija v državi je farsa.

Črnci umorjeni.

Chicago. — V nedeljo večer je našla policija nekega zamorca na vogalu 29. ceste in Prairie ave. v zadnjih izdihljajih. Na njegovem truplu je bilo več ran od sunkov z nožem. Policija je aretirala več oseb, katere sumi umora.

Samomor.

Chicago. — John Bady, star 54 let, je v nedeljo umrl v Belmontu bolni in na učinkih strupa, ki ga je zavil prejšnji dan. Bady je zavil strup v obup, ko je prejel obvestilo, da je njegova žena vložila tožbo za ločitev.

Waleški princ postane regent?

London, 11. marca. — Princ Wales bo mogoče imenovan regentom, kajti njegov oče, kralj Jurij, je še vedno tako bolan, da je neupoben za formalne posle.

Trockij zapustil sovjetski konzulat

Nastanil se je v hotelu in dolgi Stalina okrutnih činov. Sovjeti pošljejo še 80 izgnancev na Turško?

Carigrad, 11. marca. — Leon Trockij, bivši sovjetski vojni komisar, je včeraj z ženo in sinom vred zapustil sovjetski konzulat, kjer se je nahajal od svojega prihoda v Carigrad. Nastanil se je v hotelu v Peri. Turške oblasti še niso pojasnile, kaj je vzrok tej Trockijevi svobodi, kateri nasprotujejo sovjetske oblasti. Kakor izgleda, je Trockij obljubil turškim oblastem, da ne bo dal povoda nikakršnim demonstracijam.

Carigrad, 11. marca. — Danes poročajo tu, da je sovjetska vlada naprosila Kemala pašo, naj Turčija sprejme še 80 trockistov, ki bi jih sovjeti radi izgnali iz Rusije.

Berlin, 11. marca. — Trockij je objavil v "Volkswillu," glasilu Leninskega v Nemčiji, drugi članek, v katerem obtožuje Stalina, da je zakrivil smrt njegove hčere, ki je ležala 73 dni v neki bolnišnici v Moskvi, ne da bi bil Trockij obveščen o njenem stanju. Še 45 dni po njeni smrti so mu naznanili, da je umrla. Dalje obtožuje Stalina, da je ukazal mučiti njegova (Trockijeva) dva tajnika, ki sta umrla za mukami in stradanjem v ječi.

Berlin, 11. marca. — Tu poročajo, da so mnoge krajevne komunistične organizacije v Rusiji apelirale na politbro v Moskvi, naj Trockiju dovoli povratek v Rusijo, da se bo lahko osebno zagovarjal na komunističnem kongresu.

NEPOKOJ MED AVTNIMI DELAVCI.

Tri stavke avtnih delavcev v mesecu februarju.

Detroit, Mich. — Avtni delavci so v mesecu februarju zastavkali v treh velikih tovarnah in sicer pri tvrdkah Dodge Bros., Fisher Body in Hudson Motor. Prvo imenovani so se ubranili mednega utrganja, pri obeh drugih tvrdkah so pa bili poginili nazaj na delo brez uspeha.

NESREČA NA KRIŽIŠČU.

Tri osebe ubite.

Phoenix, Ariz., 11. marca. — J. S. Wise, njegova žena in triletna hčerka so bili včeraj ubiti, ko je vlak Pacific železnice na bližnjem križišču zadel v njih avtomobil.

Shodi Unije za ameriške civilne svobodščine.

Chicago. — Čikaška podružnica Unije za ameriške civilne svobodščine naznanja, da bo Roger N. Baldwin, glavni direktor Unije, govoril 15. marca na Lincoln Centerju o "Svobodi pod sovjeti" ob 10:30 dopoldne, svečer istega dne pa bo Baldwin debatiral s Scott Nearingom na Forumu delavske šole, Temple Hall, o vprašanju: "Kakšno stališče naj ameriški delavci zavzamejo napram prihodnji vojni?"

200 anarhistov aretiranih v Varšavi.

London, 11. marca. — Vest iz Varšave se glasi, da je policija tamkaj aretirala 200 anarhističnih članov poljske tajne teroristične organizacije, ki se imenuje "Črni strelni jarek".

Letalce so ubili.

Hackensack, N. J., 11. marca. — Henry Waldheim, se je včeraj ubil, George Estel, ki je bil z Waldheimom v letalu, je pa dobil težke poškodbe, ko sta z višine dvesto čevljev padla na zemljo na tukajšnjem letališču.

Požar v trgovini.

Chicago. — V nedeljo je nastal ogenj v trgovini na 1010 East 55. st., ki je napravil škodo za deset tisoč dolarjev.

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Cena oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.
Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta; Chicago in Cileiro \$7.50 na leto, \$3.75 za pol leta, in za inostranstvo \$9.00.
Naslov za vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
1657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.
"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National Benefit Society.
Owned by the Slovene National Benefit Society.
Advertising rates on agreement.
Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year; Chicago \$7.50, and foreign countries \$9.00 per year.
MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oklepaju n. pr. (Feb. 28-1929) poleg vsakega imena na naslovu pomeni, da va mje s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

PREHOD IZ ENEGA GOSPODARSKEGA SISTEMA V DRUG GOSPODARSKI SISTEM.

Kdor misli, da se prehod iz kapitalističnega gospodarskega sistema v socialističnega izvrši tako gladko in hitro, kot izprehod iz Ljubljane na Rožnik, ali pa izlet iz kakšnega ameriškega industrijskega mesta na piknik v okolici mesta, ne pozna niti abecede o gospodarstvu. Vsak gospodarski prehod iz enega gospodarskega sistema v drug gospodarski sistem gre skozi svojo prehodno dobo, ki ni po vsem svetu enaka in se tudi po vsem svetu ne razvija enako. To nam prav jasno in določno pove zgodovina o prehodu suženjske dobe v fevdno in iz fevdno-tlačanske v dobo kapitalizma. To potrdijo zgledi iz Evrope in Amerike. V Avstro-Ogrski je bil še trden fevdno-tlačanski gospodarski sistem, v Angliji je pa že tekla zibelka kapitalističnemu gospodarskemu sistemu. V Avstro-Ogrski je bila odpravljena že tlaka, v Rusiji so bili še tlakarski gospodje in tlačani. V Združenih državah je bil na severju dobro razvit mladi kapitalistični gospodarski sistem, na jugu so pa imeli še sužnje in treba je bilo velike in strašne državljanske vojne, da je ta suženjski sistem na jugu padel.

Nekdanja carska Rusija se je izpremenila v Sovjetsko Unijo socialističnih republik. To še ne pomeni, da je v Sovjetski Rusiji zdaj odpravljen kapitalizem, ampak, da se v nji dela, da se kapitalistični sistem odpravi s pomočjo takozvane diktature proletarijata. Ako se hoče Rusija razviti v moderno industrijsko in poljedelsko državo, z ogromnimi transportnimi in produkcijskimi sredstvi, tedaj mora svoja naravna bogastva razviti, spremeniti jih v uporabne produkte, ki so potrebni za življenje modernega človeka. Rusija to skuša doseči, toda pri tem jo ovirajo njena primitivna produktivna in razdelivna sredstva, ki so zaradi tega ostala tako primitivna, ker jih carsko-fevdni sistem ni mogel razviti in se je boljše počutil, ako so naravna bogastva mrtva in se le toliko načnejo, kolikor jih potrebuje vladajoči razred za udobno življenje.

Ako hoče Sovjetska Rusija doseči svoj cilj, to je uvesti v svojem območju socializem, mora stopiti s kom v stike, ki da ali proda Sovjetski Uniji sredstva za razvoj naravnih bogastev, Sovjetska Unija mu pa v zameno da naravna bogastva in sirovine ali pa denar.

Tehnično najbolj razvita je Velika ameriška republika ali Združene države. Zato je razumljivo, da Sovjetska Rusija išče stike s ljudmi, ki načelujejo gospodarstvu, vodijo blagovno produkcijo in distribucijo v tej deželi. Ti ljudje so poznani pod splošnim imenom ameriški privatni kapitalistični interesi. Ti ljudje odločijo, kaj se bo produciralo v Združenih državah in kako se bodo produkti razdelili po širnem svetu.

Ti kapitalisti so seveda različnega mnenja. Medtem ko eni komaj čakajo, da se vzpostavijo med Združenimi državami in Sovjetsko Unijo tesnejši stiki, ker so prepričani, da bodo imeli od teh stikov velike koristi, ravno tako pa druga konservativnejša struja nasprotuje, da se ti stiki stenijo. Boje se, da jim taki stiki prinesejo škodo in pogubo. Pri tem procesu pa učinkujejo gospodarski zakoni, ki niso zapisani v nobeni knjigi, so nevidni, ampak njih učinek občutimo. Ti vzroki v človeški družbi pa učinkujejo, da se človeška družba vedno bolj spopolnjuje in postaja popolna in se razvija tako daleč, da bo končno zaslužila ime človeška.

Do stikov med Sovjetsko Unijo in Združenimi državami pride prejalisej. Tega ne bodo ustavili konservativni kapitalisti in trokijskevi, ki se ne strinjajo z gospodarsko politiko Stalina. Kajti to zahteva zakon napredka, ki učinkuje v človeški družbi. Eni ali drugi te stike lahko malo zadržijo ali ovirajo, preprečiti jih ne morejo, ker nimajo ne eni ne drugi moči, da to izvrše. S svojim nepotrebnim naganjanjem se smešijo eni in drugi in pokažejo, da ne razumejo tega, kar hočejo drugim ljudem dokazati, da nosijo za nohtom na mezinu.

Kdor skuša ustaviti razvoj sedanje človeške družbe v popolnejšo, je podoben človeku, ki se na oceanskem obrežju vleže na trebuh z namenom, da ga izpije in tako posuši.

GLASOVI IZ NASELBIN

K 3-letnici Slov. doma.

Cleveland, O. — V nedeljo, dne 3. marca smo tukaj obhajali 3-letnico Slovenskega narodnega doma. Bilo je to impozantno slavlje, vredno tega imena. Popoldne se je v glavnem avditoriju Doma vršil obilen in izbran koncert, zvečer pa v spodnji dvorani velik banket. Petletnico Slovenskega narodnega doma v Clevelandu smo torej proslavili na izredno lep način.

Koncertni program popoldan, h kateremu je bila nizka vstopnina petdeset centov, se je uspešno završil. Vseboval je bogate točke, proizvajane od lokalnih talentov, in gotov sem, da je vsak prejel vrednosti nad en dolar. Pred in med koncertnimi točkami so nastopili razni govorniki. Govoril je generalni jugoslovanski konzul iz New Yorka dr. Stojanović, predsednik Slovenske narodne podporne jednote Vincent Calkar, predsednik Kranjsko-katoliške jednote A. Grdina, predsednik Slovenske svobodomske podporne zveze Vatro Grill, in jugoslovanski priseljeniški komisar, ki je večini Slovencev znan kot star delavski borilec — Etnin Kristan iz New Yorka. Kristan je žel za svoj govor največji aplavz in ovacije.

Etnin Kristan je še vedno bil in čvrst in še vedno prekosi marsikatero v govoru. Želja nas vseh je, da bi ga še mnogokrat imeli priliko slišati ob podobnih prilikah, in to je potrebno ter koristno za nas vse. Pevskih točk je bilo več kot preveč. Nastopila sta dva pevška zbora — "Zarja" in "Zvon". Aplavz sta žela oba, posebno pa "Zarja", ki je pokazala, da se je zadnje čase, izurila do višje točke v petju ter da je sposobna za vsak, še tako težak nastop. — Občinstvo je pokazalo zadovoljstvo ko so nastopili Fr. Plut, ga. M. Ivanuš, L. Belle in ga. Plut. Enak odmev je izrazil občinstvo ob nastopu Gelyja in Friluge v narodnih nošah. Mladi Hodnik je bil z veseljem sprejet in odmevalo je splošno odobravanje ko je končal svojo točko na instrumentu saksofon. On je tu rojen, je mlad in zelo nadarjen deček. Le tako naprej, slovenski mladeniči! Staršem tega mladeniča gredo čestitke za njih trud in vzpodbudo mladeniča k učenju.

Sledilo je še več drugih nastopov, in večino teh so na glasovirju spremljala ga. Plutova in gospiča Eršetova in Kalanova, vse tri zavedne Slovence. Predsednik koncertnega programa je bil Vatro Grill, urednik "Enakopravnosti" in slovenski odvetnik. Grill je takorekoč še mlad fant, pa je zmogel in sposoben slična podvzeta voditi. Kaj pa banket? Bil smo vsi židane volje. Udeležba je bila obila, postrežba od strani kuharic in mladih natakari je pa bila izvrstna. Vstopnina na banket je bila samo dolar. Stolarjavatelj je bil Vatro Grill. Direktorji Slovenskega narodnega doma v Clevelandu skoro ni nio gel boljše osebe izbrati, da vodi slavlje 3-letnice na tako uspešen način kot je to našel v osebi Grilla.

Po banketu so nastopili številni govorniki, prvi teh je bil mestni upravitelj W. R. Hopkins, mestni župan Marshall, mestni sodnik Sawicki ter sodnik iz Nana Place sodišča in mestni zakladničar Vam. Angliškimi govorniki so sledili slovenski, naš mestni odbornik John Mihelič, jugoslovanski generalni konzul Stojanović, jugoslovanski izseljeniški komisar Etnin Kristan, ki je ponovno žel aplavz, za njim je govoril predsednik Slovenske narodne podporne jednote Vincent Calkar iz Chicago, ki je napravil dober vtis na navzoče. Govorili so tudi: predsednik S. D. zveze J. Gornik (v kratkih besedah je dobro povedal), predsednik KS-KJ A. Grdina; on je neajno govoril, tako popoldan na koncertu kot zvečer pri banketu. Kritike, ki niso na mestu, naj izstanejo. Tu zahtevata takt in toleranca. Ako je kateremu potreba pojasnila glede tega, mu ga drage volje dam, na zahtevo ali željo. Zadnji govornik je bil Frank Somrak. Cela slavnost ob

priliki slavlja petletnice Slovenskega narodnega doma v Clevelandu se je izvršila na krašen način. Danes ko to pišem je izbruhnil v Clevelandu in mislim da tudi drugod hud mrz in snežni vihar, ki je napravil veliko škodo, posebno na drevu in poslopjih. Kot je razvidno, je prišel ta mrz in snežni vihar prav iz Evrope, in sicer prav tam iz kraških krajev! V Clevelandu, kot je zadnje čase beležiti, se je brezposelnost znižala, a mezde pa še vedno ležejo k tlom. Stanovanj je vedno več praznih, tako tudi trgovskih prostorov. Čudno. Ne vem kam so šli ljudje, ker novih stanovanjskih hiš in tako tudi trgovin prav malo postavljajo. Prihodnjic kaj več. Pozdrav! A. Janković.

Članu in sodruhu v spomin. Farrell, Pa. — Žalostno novico moram poročati. Dne 5. marca je pretrpela nasebino žalostna vest, da so dobili v podstrešju obsebnega rojaka Franka Vicozija. Dne 2. t. m. ga je soproga dala aretirati in je bil peljan pred sodnika. Soproga je pričala proti njemu, češ, da ji je grozil, potem je pa še položila prošnjo za ločitev zakona. Pokojnega je bilo gotovo malo sram, šel je v podstrešje ter si končal svoje življenje, ki je bilo skozi in skozi ena sama grenka solza, kajti kjer ni v družini ljubezni, tudi areje in blagostanja ni. Kot sodimo je storil to v hipni blaznosti, ko je videl, da se mora ločiti od soproge in otrok. Postalo mu je tesno pri srcu, saj je vendar garal in delal celih 20 let, svojo družino je vedno pošteno preživel, tako da moramo reči, da je bil skrben oče. Pokojnik je bil parkrat tajnik društva "Slovenec" št. 262, SNPJ, čigar član je bil do smrti. Bil je tajnik, da malo takih, pažil je na bolnike in tudi dobro je pretehtal novo pristopile. Bil je dober član jednote. Ko je prišla decembrska seja in volitev tajnika, se je članstvo izreklo za njega, a je bil odklonil, čeravno težko. Rekel je: "Vi veste moje bolečine: ako hima človek zadovoljnosti, ne more prevzeti posla, ki mu je odgovoren pri velikih družtvih." Seyeda smo mu vsi potrdili, češ, prenašaj v miru ter potpi. Svojo soprogo je toliko ljubil, da je šel rajši v črno zemljo, kot pa da bi se pustil sodnijsko ločiti. Lepa je sicer ljubezen, ako se dva ljubita, ali žalostno je pa tudi, če se mora človek sam končati, saj je vendar življenje tako lepo. Pokojnik je bil v Ameriki 19 let, oženjen je bil okoli 16 let, zapuščal 3 nedorošle otročice. Doma je bil iz like val pri Igu. Bil je član SNPJ, samostojnega društva "Girard" in še par angleških društev je imel, poleg tega je bil tudi član Slov. doma. Pogreb je bil civilen, truplo je bilo prenešeno iz hiše žalosti v spredu v Slov. dom, ko je predsednik društva opravil družbene obrede ob navzočnosti velike občestva. V imenu društva "Slovenec" se najlepše zahvaljujem društvu "Slovenski dom" št. 31, in društvu "Liberty", SNPJ, Sharon, Pa., za krasne vence, ki so jih položili na rakev pokojnega. Tudi delničarjem Slov. doma naj bo izrečena zahvala za venco in ki so čuli ob mrtvaškemu odru. Samostojno društvo "Girard" je bilo zastopano z velikim številom članstva; hvala tudi za venco. Tebi, pokojni naš sobrat, želmo, počivaj sladko v ameriški zemlji. Odšel si od nas. Vemo, da je bila tvoja zadnja stopinja težka, ko si moral nesti svoj težki križ, ko je bil kelih trpljenja poln, si ga izpil do dna, ter se rešil težav samo zato, ker sta ti bili ljubezen in zvestoba sveti. Prestal si svojo bol, odšel si od nas, da se odpočiješ. Dragi prijatelj Frank, odpuščamo ti vse, zakaj pred nami se je odgnila tvoja silna bol; odšel si od nas, a tudi mi, ki si nas zapustil, ti bomo morali slediti, saj pravi pregovor, danes ti, jutri mi. Delo, ki si ga ti pustil, bomo nadaljevali mi. Da si bil dober član društva "Slovenec", je pokazal tvoj pogreb. Sobratje so šli zjutraj zgodaj na delo, da so izvršili vsak svoje, da so se potem spremili na mirovdor. Ne boš pozabljen, pokojni sobrat in sodrug! Frank Kramer.

Opérne predstave v Girardu. Girard, Ohio. — Poročano je bilo, da se vrši operni večer dne 16. marca v našem Slovenskem narodnem domu. Z veseljem poročam, kako se vse pripravlja za ta operni večer, vse je nekako veselo razpoloženo, da se kaj takega ne vidi ob drugih prilikah, kajti naša nasebina kakor tudi okolica se z veseljem pripravljajo, da z odprtimi rokami sprejme naša odlična pevca v našo nasebino. Vsa hvala gre našim fanom in možem, ki so se skozi vse teden trudili, da so vse potrebno uredili na odru za ta večer.

Rojaki, ne zamudite tega večera, kajti takih opernih predstav še niste videli, kot jih bosta predstavila naša umetnika, gospa Lovsetova in girardski nasebini priljubljeni Subelj. Zadnji teden sem poročal, da bo program objavljen, a ker vidim, da bi vzel preveč prostora v listih, ne bom o tem poročal. Samo toliko omenim, da je program tako bogat, da sploh ga ne morem opisati. Zatorej ste vsi vabljeni, da napolnite dvorano ta večer in tako pokažete, da ne zaostajate za drugimi nasebinami. Naša nasebina je še zmerom bila ena med prvimi, in tudi sedaj bo pokazala, da se zanima za naše umetnike. Končno vas še enkrat uljudno vabim vse rojake iz Girarda in okolice. Slišali boste krasne pesmi naše mile domovine in pa svetovno znane opere. Naša odlična pevca vas bosta ponesla v sanjah v naše slovenske kraje, kjer je tekla naša zibelka. Da pa ne boste mislili, da bo samo petje, vam omenim, da bo skozi tudi predstava. Na svidenje 16. marca točno ob 8. zvečer. Potrudite se za vstopnice, dokler je še čas, ker je že veliko razprodanih. John Dolcic.

Koncert v Girardu. Warren, Ohio. — Zelo je bila vesela novica, ko smo čitali v Prosveti, ki je nam naznanila, da bosta skupno nastopila naša odlična pevca ga. Lovsetova in Subelj na 16. t. m. v Slovenskem domu v Girardu, Ohio. Torej bo tudi nam, ki smo v bližini Girarda, še dana prilika, da čujemo in se divimo ob melodiji krasnih slovenskih pesmi. To, kar se nam nudi, je nekaj, kar še nismo imeli prilike slišati, in mogoče tudi zadnjikrat. Prvič nam bo dana prilika, da slišimo arije v maternem jeziku iz oper, ki so svetovnega slovesa. Naj ne manjka nobenega na tem koncertu. Kdorkoli more, naj pride, da napolnimo dvorano. Dolžnost naša je, da se vsi udeležimo koncerta omenjenega večera, kajti s tem bomo pokazali, da znamo ceniti trud naših pevcev, na katere smo lahko ponosni. — Frank Modic.

Smrtna kosa. Jere, W. Va. — Dne 5. marca je bil v tukajšnjem rovu v eksplozivni ubit br. John Drazenovich, član in tajnik društva št. 388 Slovenske narodne podporne jednote. Rojen je bil leta 1892 v občini Brinje na Hrvaškem. Tukaj zapuščal ženo in nedorošle otroke. Pokojni sobrat je bil neumoren agitator za jednoto in vesten tajnik našega društva. Društvo ga bo zelo pogrešalo. Kako je nastala v rovu eksplozija, je sedaj nemogoče ugotoviti. Nekateri trde, da sploh ni bilo eksplozije, ampak da je prišel silen zračni val ali pritisk valed utrganja plasti kamena in premoga. Ubit je bil sam br. Drazenovich, ki se je takrat sam nahajal v dotičnem delovnem prostoru. — Poročevalec.

Važna seja. Johnstown, Pa. — Delničarjem Moxham Slov. zadruga na Moxhamu, Pa., ter obenem tudi dožnikom omenjene Zadruga naznanjam, da se bo vršila seja dne 17. marca, to je v nedeljo točno ob 3. popoldne v Slov. del. domu. Seja je sklicana v ta namen, da se stori poslednje korake glede dolžnikov. Ker se ne da izlepa nič napraviti, smo seveda primorani rabiti druge korake. Jas kot prejšnji tajnik sem sedaj tudi "collector" in blagajnik, ker mi pa dožniki ne gredo na roko, se bo na tej seji tudi izvolilo drugega, da bo gledal na to, da se dolžnike iztirja. Frank Korelitz, 516 Linden ave., Johnstown, Pa.

OPAZOVANJA

Hoover, evangelist in mistik. Hoover je zasedel Coolidgevo mesto. Formalen dogodek. Milijoni se še zmenili niso. Ljudje sprejmejo take dogodke kakor na primer drisko ali spomladansko vreme: pride, malo je sitno, pa bo že šlo ... Navada je, da vsak prezident nekaj pove, kadar sede na stolček. Taki govori so lahko zgodovinskega pomena. Lincoln je govoril o revolucionarni pravici ameriškega ljudstva, kar je vredno citirati. Hoover je tako daleč od Lincolna kakor "večna luč" od solca, zato je govoril misteriozne besede. Hoover je govoril o "historični misli" Amerike, "robustnem idealizmu" Američanov in "krepkem individualizmu," ki se udeležuje samo v naši izvoljeni deželi. Ljudje ameriški so čuli te besede in gledali v zrak — kakor da prosijo razsvetljenja. Sam vrag naj razume te besede! Svobodni državljani jih ne razumejo. Če bi to govoril kak naveden Tom, Dick ali Harry, se bi nihče ne zmenil. Ker pa je novi predsednik, so vsaj nekateri radovedni. Kaj to pomeni?

Vzemimo njegov "krepki individualizem." Nekoliko bomo razumeli. To je Hooverjeva socialno-ekonomska religija. Vsak posameznik mora sam pokazati kaj zmore; vsakdo ima priložnost, da lahko postane prezident Združenih držav ali milijonar ali oboje! To je naš "krepki individualizem", ki ga moramo očuvati kador punčico našega očesa. Individualizem v businessu, produkciji in zbiranju zakladov! Hoover je nekoč povedal — za časa predsedniške kampanje — kako je bilo za časa njegove mladosti v Iowi. Koruze in pšenico so sami nosili v mlino, postopaj so si sami zgradili, prašiče so doma klali in cvrli šep v mast, orodje so si sami popravljali in celo platno so deloma sami stkali. Malo potrebin je bilo treba kupiti. To je bil individualizem! Individualno življenje ob individualni, domači produkciji! To se bili časi krepkega razvoja individualjev, časi krepkih družin. Tako je bilo tudi pri nas na Slovenskem pred štiridesetimi leti, ko smo bili še otroci. Tako je bilo povsod; ponekod je še danes.

V Ameriki pa ni več. Kapitalizem je koncentriral vso produkcijo potrebnih v industriji; tudi farmar postaja industrijski delavec. Koliko je danes še vreden individualizem čelavca in farmarja? Koliko šteje posamezen človek pri proizvajanju potrebin? Produkcija dobrin je organizirana in že davno je kolektivistična. Delavčeva individualnost je popolnoma izgubljena v masi meznih sužnjev, privezanih na stroje.

Hoover koraka hrbtniski in gleda v svet, ki ga ni več. Zato govori o "krepkem individualizmu." Svet, ki je danes in v katerem živi Hoover, dasi ga neče videti, je spaka: individualističen je samo še na vrhu, kjer je kontrola kapitala in produkcije — naravna spaka, kakor anarhija v vremenu, ki pride v vsakem meddobju. Edini izhod iz te spake je kolektivistična kontrola vsega aparata proizvodnje potrebin.

Hoover, mistik, sedi na griču peska in govori, kakor da plava po vodi.

Prof. dr. B. Nemec-Ignotus: Ali bo mogoče izdelovati umetna bitja

Pogled v globine življenjeslovja. V dnevnih se je pojavila novica minuloga leta vest o sila optimističnem predavanju, ki ga je imel v Birminghamu angleški kemik Rhode. Ta učenjak je baje izjavil to-le: "Poznamo kemično sestavo pratorivra (protoplazme) in ne moremo več dvomiti, da se bo kemikom nekoč posrečilo izdelati umetno živo protoplazmo. Verjetno je, da nam bo uspelo umetno izdelovati bitja, ki bodo nam podobna. Kdor bi dvomil o tem, naj se spomni, s kakšnimi ogromnimi uspehi se lahko ponašajo kemija v zadnjih petdesetih letih. Domnevam, da bodo ta sintetična (kemično sestavljena) živa bitja opravljala za nas vse tekoče delo in sicer z večjim uspehom nego mehanični roboti, in da bodo ljudje, ki so se rodili na normalen način, lahko posvečali vse svoj čas razvoju ved in umetnosti."

Bilo bi zares lepo, če bi se bilo kdaj izpolnilo Rhodeovo preokovanje: s praktičnega in znanstvenega stališča. Ko bi vse delo opravljala namestu naša umetna bitja — ki jim, kaj pa, ne bi smeli dali nagiba k nezadovoljstvu — tedaj bi ljudje res živeli aristokratsko življenje, približno tako kot nekdanja minojnska aristokratska rasa na Kreti, ali kot Rimljani, ki so razpolagali z množicami sužnjev; ali pa vsaj tako kot novočlovek plestvo v dobi tlake in desetine. Ne bomo premetrivali vseh možnosti takega življenja: zadeva je že brez tega dovolj fantastična. Oglejmo si vprašanje umetne žive snovi ali materije z znanstvenega stališča. Ni dvoma, da so znanstveniki že mnogo razmišljali, ali bi se dala ustvariti umetna živa snov. Nekaterim se je zdelo mogoče, drugim docela nemogoče. Življenjeslovcem (biologom), katerim je živa tvar le posebna oblika nežive snovi in ki menijo, da se v živem telesu ne dogaja nič drugega kot fizikalno-kemični procesi, se zdi mogoče, da se taki načrti tehnične iznajdljivosti in veščine. Bolj ko je kak mehanik iznajdljiv in več, fineje instrumente lahko izdelajo; tako je z biologom. Čim bolj bo tehnika njegovega dela popolna, tem težji nalog se bo lahko lotil. O tem imamo v življenjeslovju že vrsto zanimivih primerov. Tako se lahko delajo s tako zvanim "mikromanipulatorjem" čudoviti poizkusi; izbere-

mo si katero koli bakterijo za gojitve, vbrizgamo tekočino, izderemo jedro v vlakencu gobe — da omenimo zgolj nekatere najlažje umljive primere. Če pa bi hoteli izdelati umetno staničico, bi morali najprej umetno napraviti temeljno živo tvar, tako zvano cytoplazmo. Že ta bi morala imeti osnovne lastnosti žive snovi, namreč sposobnost, da prenavlja samega sebe iz nežive tvari, ali z drugimi besedami: ta prva, praznačeta živa snov bi se morala takoj sama hraniti in rasti. To pa niso tako enostavne lastnosti, kakaj cytoplazma je snov, ki je kemično sila zapletena in sigurno ne vznika z navadnim kemičnim delovanjem. Toda tudi cytoplazma ni enovita, marveč ima svojo strukturo in svoje sestavne dele, n. pr. tako zvane plastide, ki jih izdeluje pratorivro s čisto svojiskimi lastnostmi; torej bi morali tudi pratorivro umetno izdelati in ga spraviti v cytoplazmo. Dalje obsega cytoplazma skoraj vseh žvi svojiske organe, imenovane jedro, dočim vsako jedro sestavnih delov bi morali posebej umetno izdelati in jo spraviti v cytoplazmo. Toda denimo, da nam je uspelo iz delati umetno staničico. Vse pomembnejše živi so mnogostanične in praviloma nastajajo tako, da se ena staničica deli in se nje potomstvo zopet deli; tako nastale množice stanic se zberejo v posebna občestva, ki prevzamejo svojiska fiziološka opravila, t. j. v staničevja in organe. Ali pa bi staničica, ki bi jo ljudje umetno izdelali, že imela sposobnost, da bi se delila v nove staničice, ki bi se same izpreminjale v raznolična staničevja in organe? Poglavitna lastnost živih bitij je baš ta samostojnost in zmoglost nadaljnega tvornega razvoja, ki sicer zavisi od mnogih vnanjih okolištin, vendar pa ga v bistvu odločijo živa tvar sama. Vsaka vrsta se razvija na svoj značilni način; zelo smo upravičeni domnevati, da je tako zbog tega, ker ima vsaka živa snov svojiske ali specifične lastnosti, ki se podedujejo, tako zvano dedno snov, čeprav sicer ne vemo, v čem so prav za pravo te razlike. Še mnogo vode utegne preteči, predem bomo to spoznali in preden bomo lahko sploh mislili na to, da bi mogli dati umetni staničici izvestne razvojne sposobnosti, možnost, da se razvija in še posebej, da se razvija po naši volji.

(Dolge na 3. strani.)

Vesti iz Jugoslavije

DELAJSKI DNEVI V LJUBLJANI

(Izvirno.)
Ljubljana, 16. febr. 1929.
Včeraj so se pričele prve priprave za kongres delavskih zbornic, ki se vrši v nedeljo v Ljubljani ob priliki otvoritve nove palače Delavske zbornice.
Palača delavske zbornice na Miklošičevi cesti še ni popolnoma zgrajena in bo stala nad 7 milijonov dinarjev. Zgradila so jo mestna občina, borza dela in Delavska zbornica po načrtih arhitekta Subica. Slednji dve sta vložili v palačo nad 3.800.000 dinarjev — torej polovico zgradbene kapitala. Zgradbo v tem obsegu je bilo mogoče zgraditi le na ta način, da se je gradbena akcija združila s stanovaško akcijo mestne občine.
V palači so nastanjeni skoro vsi socialni zavodi v Ljubljani. V pritličju imajo svoje pisarne Delavska zbornica, Borza dela, Izseljeniški komisariat, oblastna inšpekcija dela, javne kuhinje in brezakoholne gostilne (te so v podzemlju) prostori krasno razvijajoče čitalnice in knjižnice Kulturnega oddelka Delavske zbornice in lepa dvorana z odrom, ki je v Ljubljani ena največjih. V prvem nadstropju so prostori raznih delavskih kulturnih in strokovnih organizacij vseh smeri, tu so tudi prostori socialistične Strokovne komisije in kulturne organizacije "Svoboda". Poleg vsega tega se je našlo v zgradbi še prostora za 28 stanovanj. Razumljivo je, da mora biti taka zgradba velika.
In res se Delavska Zbornica dviga na najlepši ljubljanski cesti kot reprezentativna zgradba.
Svoje poslovanje so začele delavske zbornice leta 1922; delavate prvih provizoričnih delavskih zbornic so bile prva odvisne od ministrstva socialne politike. Delavske zbornice so bile prva odvisne od subvencij, šele finančni zakon l. 1924. in 1925. je dovolil, da smejo delavske zbornice pobirati in predpisati prispevke delavstvu. Prispevek za delavske zbornice znaša telesko 0,3 odstotkov zavarovalne nezgode, to je od 1,5 do 4,5 Din mesečno in se pobira preko organa bolniškega zavarovanja obtem s prispevkom za to zavarovanje. Danes imamo v državi pet delavskih zbornic s skupno 74.606 članov.
Naloga delavske zbornice so predvsem podajati državnim in samoupravnim oblastem v vseh pravnih socialne politike svoja mnenja in predloge, proučevati gospodarsko in socialno življenje s posebnim oziranjem na interese svojega članstva in ustvarjati v javnosti razumevanje teh pravnih. Važna kategorija našega Delavske zbornice je interakcijskega značaja, voditi pojanja in imenu delavstva s poameznimi podjetniki v slučaju nezdrnega boja. Dalje ima ljubljanska delavska zbornica še svoj kulturni odtok, čigar tajnik je s. Ciril Stukelj. Ta ima knjižnico in čitalnico, ki sta dostopni vsakomur. Kako raste spoštno delo te ustanove pričajo naslednje številke:
V septembru 1926. je obiskalo knjižico 68 oseb in si izposodilo knjig; v septembru 1927. 709 oseb 1306 knjig; v septembru 1928. 1320 oseb 2639 knjig; v septembru 1927 1382 oseb 2806 knjig in v novembru 1928 1791 oseb 3814 knjig.
Knjižnica ima danes okoli 900 rednih članov. Dobro povico tvorijo delavci, eno četrtino dijaki, eno četrtino intelektualci in svobodni poklici. V čitalnici je na razpolago okoli 100 spisov in revij, za katere se da letno krog 13.000 Din. Pogleda ima več sklopih prejav, katere predvaja po delavskih krajih s pomočjo aparata, ki jih je zbornica nabavila v vse večje revirje.
Proslava otvoritve, določena na nedeljo 17. t. m., t. j. jutri, se začela včeraj z akcijo, ki jo pokrenila Delavska zbornica prid brezposelnim. Dopoldne so odšli zastopniki Delavske zbornice na magistrat, da se tam dogovorijo o osnovenju ogravalnice za okrepčevališče za prebuzelne delavce v Ljubljani. Zastopnika delavske zbornice in ljubljanskega magistrata sta nato odšla k likemu županu pogajati se radi postotkov za ogravalnice. Po daljšem razgovoru je veliki za-

občinskega sveta, ki šteje 50 svetnikov, je skoro polovica članov bivšega občinskega sveta.
V Ljubljani je ostal za župana bivši župan, demokrat dr. Puc, odvetnik v Ljubljani. Kar se tiče ljubljanskega občinskega sveta, ki je tudi imenovan, minister notranjih zadev ni osvojil predlogov, ki so jih preko velikega župana stavili nekateri gospodarski krogi glede imenovanja posebnih zastopnikov v občinski svet. Ostalo je v glavnem pri razmerju kot je bil poprej med demokratiko in klerikalno večino v obč. svetu, pač pa so jih črtali in poklicali druge na njihova mesta. Popolnoma so črtali oba komunistična svetnika inž. Gustinčiča in dr. Lemeža, črtali so nekaj demokratov, a na njihova mesta poklicali druge demokrate, za podžupana so imenovali klerikalca inž. Serneca, bivšega ministra. Članov občinskega sveta je 49 z županom vred. Od socialistov sta ostala v svetu Stanko Likar in Ljudevit Miklošič, na novo je bil poklican v svet Filip Uratnik, tajnik Delavske zbornice v Ljubljani.
Tako se ostale torej občinske uprave v glavnih naših mestih skoraj iste kot prej; vsaj razmerje bivših strank je ohranjeno.
Velika škoda pri nesreči v Batajnici.
Preiskovalna komisija, ki na kraju nesreče preiskuje vzroke in škodo nesreče je ugotovila, da prekaša škoda prvotno sodbe in da je škoda ogromna. Radi silnega udara obeh vlakov, pomožnega in brzega, sta obe lokomotivi popolnoma uničeni in prav tako več vagonov.
Ranjenice, ki so jih včeraj pripeljali v bolnico, so danes ponovno pregledali zdravniki. Najtežje poškodbe ima strojevodja Radiša Prvanovič, ki tudi danes še ni prišel k zavesti. Zdravniki smatrajo, da ne bo ostal pri življenju, ker se še danes ni zaveda. Tudi več drugih oseb je precej težko ranjenih in se o nekaterih ne da reči, ali bodo ostali pri življenju.
Beograjski list k imenovanju dr. Pitamica.
V prvi številki nove revije "Narodno blagostanje," ki jo izdaja advokat Pavlovič v Beogradu in ki ji je urednik prof. beograjske univerze dr. Bajkić, objavlja o imenovanju novega poslanika za Washington naslednje beležko:
"Imenovanje dr. Pitamica, profesorja državnega prava na ljubljanski univerzi, za poslanika v Washingtonu, smo sprejeli na znanje s mešanimi občutki. Z ene strani obžalujemo veliko izgubo ljubljanske univerze. Z druge strani pa se radujemo pridobitve velike naše diplomatske službe. Pred Pasičevo dobo so zavzemali te položaje v Srbiji najboljši možje. Za tem je prišla doba diplomatov birokratov, ljubimcev, pesnikov in salonskih levov. Zvestoba do česa je bila edina kvalifikacija. Kdor je v času, ko se je šef nahajal v opoziciji, imel poguma, da mu pošilja v prepisu svoja poročila za ministerstvo, je napredoval aviačno.
Naš zunanji politični položaj spada med najtežja vprašanja. Naravno je, da bi morali sodelovati najposposnejši. Diplomatska služba ni več ne spijonska, ne intrigantska, temveč čim boljše poznavanje države, v kateri vrši diplomat svoje dolžnosti. Za Ameriko je to preokupa. Tam ni mogoče več ničesar popraviti. Zato bi morda bilo bolje, da je g. Pitamic odšel na kako drugo mesto."
Tako govori članek.
Zimski junak Zagreba.
Zagreb, 14. febr. 1929.
Ze dolgo govori Zagreb o nekem junaku, ki se vsak dan koplje v ledeni Savi. Prebije led in se pogreze v ledeno vodo ter se koplje. Gre za dijaka-akademika Žečevića, ki baje vezba to že dolgo. Sam je pripovedoval, da že dolgo let trenira svoje telo proti mrazu. Vedno se je vsak dan kopal v potokih in rekah. Naj gre dež ali karkoli, on ni zamudil niti enega dne in se je kopal vedno. V tem si je svoje telo tako utrčil, da ne čuti prav nobenega mraza. Lahko se lepo slege, ne da bi drhtel od mraza, prebije led in se koplje v vodi pod ledom. Zda se kot siromak, aen dijak preživlja s tem, da stoji v slikarski akademiji slikar za model. Pri tem se je pohvalil, da vsi slikarji pravi-

jo, da tako občudna telesna se niso videli kot je njegova. No, je dejal nazadnje nekemu žurnalistu, pa napišite v list, da se zdaj ne morem kopati vsak dan, ker mi je daleč do Save in je tramvaj drag. Če pa ljudi zanima, pa napišite, da se bom kopal spet 14. t. m. popoldan v Savi. Naj pridejo pogledat. Tudi bo zagrebška kino-firma filmala kopanje.
Za danes torej je napovedal to senzacijo. In res se je zbralo na obali Save kmalu popoldan mnogo ljudi. Računajo, da je bilo nad 1500 oseb navzočih. Ker je tramvajski promet do Save sploh ukinjen, so morali vsi ti priti peš, kar priča o vrednosti senzacije, da se človek koplje v mrazu, ki postaja za nas vse katastrofalen.
Ob 2. uri je res stopil iz kopalne kabine dijak Žečević, obleden samo v tanko kopalno obleko. Publika ga je sveda-pozdravila s aplavzom. Ponoč je bil menda v njih, da imajo tudi oni človeka, ki se lahko po svet postavijo z njim. Take senzacije in vsakovrstni rekordi pa so zdaj alfa in omega "kulture".
Žečević si je bil že prej izsekal in Savinega ledenega oklepa bazen, preko katerega je položil drog, da ga ne bi mogoče valovi potegnili pod ledeno plast. Žečević je stopil v vodo in ni niti trenil z očesom, niti ga je obšla kaka kurja polt. Kopal se je kot, da bi bil v kadi z vročo vodo, in ostal v vodi nad četrt ure. Publika seveda je sijala, vpila, ploskala in spoznala, da Zagreb res nekaj premore. Potem je Žečević stopil iz vode in se s — snegom obrisal. Ljudje znova so zaploskali. . . . Zlasti damski svet je opazoval Žečevića in se ob njegovih lepih mislicah in močnih ravnel, da je kričal najbolj. Imenovala so ga zagrebške "pučice" drugega Ramona Novara, znanen filmskega igralca. Nazadnje je junak dneva izjavil, da se bo prihodnji teden spet kopal v Savi in priredil atrakcijo za tako žejno zagrebško publiko.
In Žečević je odšel, da si morda s celournim stojenjem kot model slikarjem služi svoj kruh, svoj trdi kruh. . . . In misli na atrakcije, ki jih nudi Zagrebčanom, da se zadovolji njihova radovednost.
Vesti iz vseh strani.
Proti navijalcem cen. — Predsednik vlade je 15. febr. izdal posebno naredbo, v kateri pravi: V poslednji dobi se opaža, da nekateri trgovci s premogom in drvmi, kakor tudi z ostalimi življenjskimi potrebščinami špekulirajo na račun velikega mraza in težav v prometu in da so dvignili cene blaga, čeprav je znano, da imajo dovolj tega blaga v rezervi, ali pa, ker so nabavili prej, predno je sploh prišla zima in predno so nastopile take težave. Da bi se stopilo tem trgovcem na rep in da bi se onemogočilo njihovo brezvestno izkoriščanje, radi katerega tipi največ siromaki svet, naročam najstrožje policijskim oblastem, da predstojniki oblasti pod osebno odgovornostjo v vseh takih slučajih postopajo po čl. 17. zakona o pobijanju dragine življenjskih potrebščin in brezvestne špekulacije z dne 30. 12. 1921. Splošno se opaža, da policijske oblasti zanemarijo svoje dolžnosti, da bi prijavljale slučaje, brez česar sodišča ne morejo kazensko postopati. Radi tega odredjam, da v bodoče vse policijske oblasti strogo izvršujejo svoje dolžnosti, ki jih jim nalaga zakon, da bi se ta zakon v resnici izvajal.
Polizkus, navijati cene izkoriščujoč težavne razmere v katere nas je pahnila zima, se je zlasti praktičiral v Zagrebu. Zda upamo bo s strogo odredbo ministra onemogočeno. Grdo je vsakakor, da poleg elementarnih nezdod se ljudje izkoriščajo ljudi.
Demokratska "Riječ" v Zagrebu je prenehala izhajati. Bivši poslanec Vilder sporoča narodnikom časopisa "Riječ," naj si bodo v svesti slavne zgodovine tega lista, ki bi prav v kratkem moral obhajati svoj 25-letnico. List da je bil ves čas dosleden in je upati, da list ni prenehal za vselej.
Monopolisti dohodki v prvih 9 budničnih mesecih (od 1. aprila 1928. do 31. dec. 1928.) so znašali 1829 milijonov dinarjev, dočim so bili preračunani na 1797 milijonov Din. Znašali so torej 33 milijonov več kakor je bilo preračunano. Višji dohodki so zlasti pri tobačnem monopolu.

ALI BO MOGOČE IZDELOVATI UMETNA BITJA.
(Nadaljevanje s 2. strani.)
Kotaj se lahko nadejamo, da bo kdaj mogoče izdelati umetno staničo z določenimi razvojnimi sposobnostmi. Lahko bi domnevali, da bi se dalo to narediti po priliki tako-le: Najprej bi izdelali umetne stanice raznih oblik in različne strukture, nato pa bi jih vse sestavili v zapleteni organizem, nekako tako, kot sestavlja mehanik stroj iz raznih kolecev, vzvodov, peres itd.
Nekoč sem videl sliko, ki je ponazorila napeljavno živčnih vlakenc v gangliju gliste. V največji elektralni ne more biti napeljava raznih elektrovodov bolj zapletena nego v oreški gliste — in vendar je glista žival — zaje-davka, čije živčno delovanje in dejanska močnost, tega delovanja sta silno neznatna. Kako se mora biti pri živalih, ki žive prosto, ki so obdarjene z zapletenimi nagoni in sposobnostmi odziva ali reakcije; kaj je živčevje pri vretenčarjih in slasti še pri sesavcih z njih obsežno močnostjo živčnega delovanja? Če pogledamo v Retzirove in Ramona Cajala atlase živčevja, bomo obstali obupani pred razvalinami svoje teoretične konstrukcije umetne živi. Tega sem se živo zavedal, ko sem videl omejeno sliko glistnega ganglija; hotel bi, da bi si jo ogledal vsakdo, kdor razmišlja o tem, kako bi izdelovali umetne organizme.
Vprašanje pa si lahko ogledamo še z drugega zrišča.
Tudi kristali nastajajo z nekako samostojnostjo, t. j. sami iz sebe. V nasičeni raztopini se skladijo molekule ali skupine molekul v docela natančni smeri, ki je bila v zadnjih letih roentgenoskopično dokazana. Denimo, da nam ni znano, kako nastajajo kristali, da bi imeli zgolj gotove kristale in bi poznali njih strukturo. Ko bi se zahtevalo, da izdelamo take kristale umetno, sigurno ne bi nihče, kdor ima kolikoli razsodnost, mogel verjeti, da bi kristale izgradili tako, da bi z nekakim "ultramikromanipulatorjem" jemali molekulo za molekulo in polagali drugo na drugo. Vendar bi lahko postavili to-le podnebo: Kakor se kristali samoročno tvorijo pri kristalizaciji na osnovi fizikalno-kemičnih lastnosti, tako raste, se razvija in postaja vedno bolj organizirana živa snov začetne stanice.
Potemtakem bi zadostovalo, da bi izdelali umetno staničo in ji dali močnost, da bi se samostojno — z nekako življenjsko kristalizacijo — razvijala dalje. Kakor dobiva kristal čisto določene, geometrično natančne in za vsako snov značilne oblike, tako se tudi začetna stanica deli, razvija in oblikuje samostojno po svojih danih kemičnih lastnostih nalik kristalu, ki raste in se oblikuje iz raztopine.
Nalika med kristalizacijo in razvojem organizmov je vrlo zapeljiva. Lahko bi bila celo prav koristna podmena, ki bi omogočila nova raziskavanja. Dunajski profesor Pribram je na pr. pristal podmene, da podobnost med kristalizacijo in oblikovanjem organizmov ni zgolj nalika. Vzle temu pa trdi, da je velik razloček med kristalom in organizmom. Kristal je enovit (homogen), v vsem svojem obsegu iz enake snovi; nastal je z enakimi osnovnimi delci. Organizem pa ni nikdar enovit. Tudi enostanična živa stanica sama, je sestavljena iz delcev, ki se razlikuje med seboj po svojih fizikalnih in kemičnih lastnostih. Te lastnosti ne prehajajo druga v druga, marveč obvarujejo svojo samostojnost in se pri razmnoževanju prenašajo dalje (kontinuiteta). Cytoplasma nastaja zopet zgolj iz cytoplasme, jedro le iz jedra, plastid samo iz plastida. To se dogaja tako kot bi bilo tu zaprto v neki življenjski krog več samostojnih življenj. Še značilnejša in pomembnejša je ta nenovitost pri monogostaničnih večvrstnih živih. Kakšna nenovitost se očituje že v prerez enostavnega črva, kako silno visoko se dvigne pri vretenčarjih! Razvoj takega nenovitega telesca se razločuje od kristalizacije predvsem po tem, da se oblikujejo delavost dogaja na raznih mestih docela različno. Pokazalo se je, da se v zarodku diferencirajo mesta, ki iz njih izhaja pobuda k lokalno svoj-

RAZNO
Dežela, kamor ne smejo Evropej, je himalajska kraljevina Nepal, ki se razteza v zaprtih dolinah med glavnim grebenom Himalaje in njenim predgorjem. Kakor Kašmir, je bil tudi Nepal nekoč jezir; počasi pa so si njegove vode izgreble izhod na južno stran in zdaj odteka. Proti severu varuje Nepal glavni greben Himalaje, proti jugu gost, daš ozek pragozd. Prvega po zimi sploh ni moči prekopati, drugi pa je prehodni zgolj poleti in na jesen. A prehodnost tega pragozda je sila omejena. Čeprav njegov pas ni širši od 16—20 km, je potovanje od sile težavno in ponekod čisto nemogoče saj se niti slon ne more preiti skozi bujno goščavo. Vrhu tega je tu gnezdišče posebno hude malarije. — Evropeji so skušali prodreti v Nepal s severa in z juga, vendar njih uspehi niso bili nikdar trajni. Ni še dognano, kateri tip prevladuje med prebivalstvom: Indijaki ali mongoloidi. Jedro je brez dvoma mongolsko, vendar je vladajoča rasa arijska in simpatična, zlasti žene; a zelo majhne postavne. Kakor vsi goreci, tako čutilo Nepalci sila globoko ljubezen do svoje domovine. Ta ljubezen jim je dajala pogum v bojih z raznimi valilivi in osvoboditelji: s Indijci, Kitajci, Tibetanci in Britanci. Zato je Nepal danes čisto samostojna država; obenem je edino sakterje Indije, kjer procvita budizem v vzorni slogi s hinduizmom, svojim zakletim sovražnikom v Indiji. Islam pa v Nepal ni mogel prodreti; tudi krščanstvo ne more čez nepalske meje. Prebivalci Nepala pa so z vili temu znani po svetu: saj so to tisti Gurkhi, ki vstopajo prostovoljno v britsko vojsko in so kot kolonialni vojniki na velikem glasu; v njih so Britanci zadušili razne velike indijske vstaje, n. pr. za časa svetovne vojne. Na raznih evropskih bojiščih so Nepalci pokazali, kako divji in krvoločni znajo biti, če jih navda sveta jeza. — Nepal je sicer kraljevina, a njegov pravi vladar je ministrski predsednik maharadža Candra-Sam-Sar, energičen in bistroumen mož, goreč reformator in sposoben državnik. Dasi bi lahko užival pomoč Evropejce, jo načeloma odklanja. Odpravil je suženstvo in roboto, gradil ceste, mostove in elektrarne, vse bres Evropejce, ki jim je zabranjen vstop na nepalsko ozemlje. Tako politiko vzdržujeta dva važna razloga: strah pred evropsko gospodarsko ekspanzijo, ki bi pomnila politično in gmetno zasuzenje svobodoljubnega gorakca naroda in v nemali meri strah pred krščanstvom, ki bi zasuznilo njegovega duha. Vstrajno kljubovanje pa je danes mogoče zgolj v tesnih himalajskih dolinah, na mejah indijskega in kitajskega sveta, kjer varujejo narodno svobodo nebotične gore in neprehodni pragozdi.
Odlike pravijo zdravnikom "doktorji"? Stopvar v XII. stol. so pričeli dajati na neko število izpitov naslov "doktor". Prvič se je to zgodilo v bolonjskem vseučilišču okoli l. 1140. Malo za tem je pariška univerza privzela to šego in novi naziv je izpodrinil dotlejnjega "mojstra" (maitre). L. 1340. so se dokončno uredile štiri fakultete v pariški univerzi: bogoslovje, pravo, zdravilstvo in umetnost. Samo prve tri so delile doktorski naslov. Za to pa si morali prebiti poskusno dobo 8 do 14 let in doseči n. pr. kot lečnik tri predhodne stopnje — magister, bakaureus in licenciatus — preden si bil imenovan doktorjem zdravstva in si smel vršiti poklic. In šele tedaj si se smel oženiti, kajti do sredine 15. stoletja je bil za zdravnike celibat zapovedan.
NOVOST
Vrtnica kot prerok
Naravno smo dodali le Evropejce, kar je bilo v Evropi izredno novo, kakor se vidi v našem življenju. Nekatere življenjske stvari, ki so v Evropi vrnjene, so se v našem življenju pojavile. To se je zgodilo okoli l. 1140. Malo za tem je pariška univerza privzela to šego in novi naziv je izpodrinil dotlejnjega "mojstra" (maitre). L. 1340. so se dokončno uredile štiri fakultete v pariški univerzi: bogoslovje, pravo, zdravilstvo in umetnost. Samo prve tri so delile doktorski naslov. Za to pa si morali prebiti poskusno dobo 8 do 14 let in doseči n. pr. kot lečnik tri predhodne stopnje — magister, bakaureus in licenciatus — preden si bil imenovan doktorjem zdravstva in si smel vršiti poklic. In šele tedaj si se smel oženiti, kajti do sredine 15. stoletja je bil za zdravnike celibat zapovedan.
ZENITVENA PONUDBA
Vdovec, star 36 let, imam tri otroke v starosti od 5 do 10 let, se želi seznaniti s Slovenko, Hrvatko, Slovanko ali Poljako žensko v svrhu ženitbe. Tudi vdova z dvema otrokoma ni izključena. Tajnost jamčena. Ponudbe s sliko naj se pošlje na naslov: Vdovec, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

